

Ο Φαραώ... ετοίμασε το άρμα του και πήρε μαζί το λαό του· και πήρε εξακόσια επίλεκτα άρματα και όλα τα άρματα της Αιγύπτου και τους οδηγούς τους. Και ο Κύριος σκλήρυνε την καρδιά του Φαραώ, του Βασιλιά της Αιγύπτου, ο οποίος καταδίωξε τα τέκνα του Ισραήλ... και τους πρόλαβε ενώ είχαν κατασκηνώσει δίπλα στη θάλασσα, κοντά στην Πι-Αχιρώθ, αντίκρυ στη Βάαλ-Σεφών... Και ο Μωυσής τέντωσε το χέρι του, δείχνοντας προς τη θάλασσα, και τα νερά χωρίστηκαν και ανοίχτηκε δρόμος απ' όπου πέρασαν τα τέκνα του Ισραήλ. Και οι Αιγύπτιοι τους καταδίωξαν μέσα στη θάλασσα, όλοι οι ιππείς του Φαραώ, με όλα τους τα άρματα... Και ο Κύριος έκανε να κολλήσουν οι Αιγύπτιοι και τα άρματά τους στο μέσο της θάλασσας... Και ο Μωυσής άπλωσε το χέρι του και αμέσως τα νερά έκλεισαν το πέρασμα και σκέπασαν τα άρματα και τους ιππείς και όσους τους ακολουθούσαν. Στο τέλος δεν έμεινε ούτε ένας απ' αυτούς...

Παλαιά Διαθήκη, Βιβλίο της Εξόδου 14: 6-28
(Απόδοση Βασιλέως Ιακώβου)

Ο Μωυσής πέταξε κάτω το ραβδί του κι εκείνο μετατράπηκε σε φίδι... Ο Φαραώ έστειλε αγγελιαφόρους σε όλες τις πόλεις. «Αυτοί», είπαν, «δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια αδύναμη συμμορία που μας προκάλεσε. Μα ο στρατός μας είναι πολυάριθμος και καλά προετοιμασμένος»... Την ανατολή, οι Αιγύπτιοι τους ακολούθησαν. Και όταν οι δύο λαοί ήρθαν σε κοντινή απόσταση, οι σύντροφοι του Μωυσή είπαν: «Θα πεθάνουμε σίγουρα!» «Όχι», αποκρίθηκε ο Μωυσής, «ο Κύριος είναι μαζί μου και θα με οδηγήσει». Διατάξαμε τον Μωυσή να χτυπήσει τη θάλασσα με το ραβδί του και η θάλασσα χωρίστηκε

στα δύο, κάθε μεριά της ψηλή σαν τεράστιο βουνό. Είπαμε στους άλλους να μας ακολουθήσουν στο μέσο της. Σώσαμε τον Μωυσή και όλους τους συντρόφους του, και πνίξαμε τους υπόλοιπους...

*Το Κοράνι, Σούρα των Ποιητών, 26: 32-66
(μτφ. Ν.Τζ. Ντάγουντ)*

*Οιωνοί φωτιάς στα φτερά του άρματος
Στήλες φωτιάς στην καταιγίδα*

*Γιαννά, πιθανώς περί τον 7^ο αιώνα μ.Χ.
(εβραϊκό ποίημα από την Geniza¹ της Συναγωγής του Καΐρου,
σχετικά με το Βιβλίο της Εξόδου)*

¹ Χώρος αποθήκευσης χειρογράφων. Στο βιβλίο χρησιμοποιείται ο όρος Αποθήκη. (ΣτΕ)

Πρόλογος

Στην ανατολική έρημο της Αιγύπτου, τον όγδοο χρόνο της βασιλείας του φαραώ Ακενατέν, κατά τη 18η Δυναστεία του Νέου Βασιλείου, 1343 π.Χ.

Το άρμα έκανε μια μεγάλη στροφή μπροστά από τον φαραώ και τα άλογα σήκωσαν ένα σύννεφο σκόνης πριν σταματήσουν χτυπώντας τις οπλές τους στο έδαφος, χλμιντρίζοντας, με μάτια κατακόκκινα και στόματα αφρισμένα. Ο οδηγός κράτησε τα γκέμια για να κατεβεί ένας παχύσαρκος αξιωματούχος κι έπειτα χτύπησε το μαστίγιό του και οδήγησε το άρμα του μαζί με τα υπόλοιπα, στις πτέρυγες δίπλα από τον φαραώ. Ο αξιωματούχος έκανε μερικά βήματα, με την τεράστια μάζα λίπους στην κοιλιά του να τρεμουλιάζει ρυθμικά, προσπαθώντας να σκουπίσει τα ρυάκια ιδρώτα που σχηματίζονταν στο ξυρισμένο κεφάλι και στα μάγουλά του. Σταμάτησε λαχανιασμένος, ανοιγόκλεισε νευρικά τα μάτια του και γονάτισε, φέρνοντας το πρόσωπό του στο έδαφος.

«Λοιπόν, βεζιρη, τι νέα έχουμε από την Ανατολή;»

«Είθε το φως του Ατέν να σε φωτίζει, Νεφερκεπερούρ-Βενρέ Ακενατέν, Βασιλιά της Άνω και Κάτω Αιγύπτου, Άρχοντα Ανατολής και Δύσης, Άρχοντα των Κόσμων, Άρχοντα του Ουρανού και της Γης και οποιοδήποτε άλλου υπάρχει ανάμεσά τους». Ο άντρας βαριανάσαινε, γονατισμένος σαν το σκυλί μπροστά στον φαραώ, με την κοιλιά του να ακουμπά το αμμουδερό έδαφος.

«Εντάξει, ανόητε, σήκω όρθιος. Τι νέα υπάρχουν, σε ρώτησα».

Ο βεζιρης σηκώθηκε, με τα γόνατα και την κοιλιά του μες στην άμμο, και έκλεισε τα μάτια καθώς αναφώνησε: «Οι

βασιλιάδες τους γονάτισαν και παρακάλεσαν για ειρήνη. Η Χαναάν καταστράφηκε, η Ασκελόν εξαφανίστηκε από προσώπου γης, η Γκεζέρ κατελήφθη, η Γενοάμ ισοπεδώθηκε, δεν έμεινε άνθρωπος ζωντανός στη γη των Σασού. Η Συρία είναι η χήρα της Αιγύπτου, και όλες οι υπόλοιπες χώρες έχουν ησυχάσει».

Ο Ακενατέν κροτάλισε ανυπόμονα τα δάχτυλά του. Ήταν οι ίδιες μεγαλοστομίες, οι ίδιες κοινοτοπίες που είχαν πει στον πατέρα του τον Αμενχοτέπ και στον παππού του τον Τούθμωσι πριν από εκείνον. Έγειρε μπροστά στο φορείο του, και οι σκλάβοι που το κρατούσαν προσάρμοσαν το κράτημά τους, για να το βαστήξουν σε οριζόντια θέση. «Ναι, βεζιρη, όμως εγώ ενδιαφέρομαι για τη *Ματ Ουρουσαλίμ*, τη Γη της Ιερουσαλήμ. Αυτό το πρόβλημα σε έστειλα να λύσεις».

Ο άντρας έβαλε το χέρι του σε ένα δερμάτινο πουγκί που κρεμόταν από τη ζώνη του και έβγαλε μια πήλινη πλάκα καλυμμένη με τη σφηνοειδή γραφή που ο Ακενατέν αναγνώρισε από τις αμέτρητες πλάκες που είχε λάβει στη βασιλική πρωτεύουσα της Αμάρνα από τους θαλάσσιους εμπόρους της Χαναάν, που σκόπευαν να κάνουν εμπόριο μαζί του. Ο βεζιρης ξερόβηξε και προσπάθησε να ανορθώσει το θώρακά του. «Αυτό είναι από το βασίλειό της Ιερουσαλήμ. Λέει: “Στον φαράώ, τον κύρη μου. Ο Αμπντού-Χεμπά, ο υπηρέτης σας. Προσπέφτω στα πόδια του αφέντη μου του φαράώ και υποκλίνομαι εφτά φορές, κι έπειτα άλλες εφτά. Ιδού, ο φαράώ κατέκτησε τη Γη της Ιερουσαλήμ για πάντα· τώρα δεν μπορεί να εγκαταλείψει την Ιερουσαλήμ! Αυτοί που έρχονται από την Αίγυπτο με τη χρυσή σφραγίδα του φαράώ είναι ευπρόσδεκτοι και μπορούν να μείνουν».

Ο Ακενατέν ανακάθισε κάτω από τη σκιά της ομπρέλας, ανακουφισμένος. *Τα πάντα πήγαιναν σύμφωνα με το σχέδιο.* Έκανε νεύμα στο βεζιρη να αποχωρήσει, μα εκείνος στάθηκε ακίνητος, αμφιβάλλοντας για το τι έπρεπε να κάνει και περιμένοντας παραπέρα οδηγίες. Ο φαράώ έκανε άλλο ένα νεύμα και ξαφνικά ο βεζιρης κατάλαβε το υπονοούμενο και τσακίστηκε

να κάνει μια άτσαλη υπόκληση πριν αρχίσει να βηματίζει προς τα πίσω. Ο διοικητής των αρμάτων, που έστεκε δίπλα στο φορείο, στράφηκε προς τον Φαραώ. «Με τη γη της Χαναάν κατεστραμμένη και το βασιλιά της Ιερουσαλήμ υπηρέτη σας, το μόνο που απομένει είναι να αφανίσουμε τους αποστάτες στα σύνορα, και τότε οι κατακτήσεις των λαών της Ανατολής θα έχουν ολοκληρωθεί. Οι βασιλιάδες της Ασκελόν, της Χαναάν και της Συρίας δεν θα μπορούν να ενωθούν με τους Χετταίους εναντίον μας. Σήμερα, η πλάστιγγα της Ιστορίας γέρνει προς το μέρος σου».

Ο Ακενατέν κοίταξε την κόκκινη λάμψη της αυγής στην ανατολή, πάνω από την τοποθεσία που βρισκόταν δύο χιλιόμετρα από εκεί όπου η έρημος έδινε τη θέση της στη θάλασσα. «Πράγματι, Μεχμνέτ-Πτα. Είναι οι μεραρχίες σου έτοιμες;»

«Οι μεραρχίες του Ρα και του Σεθ είναι έτοιμες, Φαραώ. Το μόνο που περιμένουμε είναι η μεραρχία της Μίνα».

«Όταν όλες είναι έτοιμες, όταν ο ήλιος ανατείλει πάνω από τον ορίζοντα, θα ηγηθείς της επίθεσης από το χρυσό μου άρμα, Μεχμνέτ-Πτα. Θα ενθαρρύνεις τους άντρες σου και θα σπείρεις το φόβο στις καρδιές του εχθρού».

«Εσύ θα πρέπει να οδηγήσεις το άρμα σου, Φαραώ».

«Δεν βλέπω τίποτε άλλο πέρα από τον Ατέν, Μεχμνέτ-Πτα. Δεν μπορώ να οδηγήσω πια ένα επίγειο άρμα, μα οι ακτίνες του Ατέν θα καθρεφτιστούν στα μάτια μου και θα σας φωτίσουν το δρόμο. Θα επιτεθείτε μόλις δώσω τη διαταγή».

«Όπως επιθυμείς, Φαραώ». Ο στρατηγός απομακρύνθηκε, ακολουθούμενος από τη συνοδεία των αξιωματικών του. Σε κάθε πλευρά των δύο μεραρχιών αρμάτων που απλώνονταν σε ευθεία γραμμή ως εκεί που έφτανε το μάτι, τα άλογα έπιναν από κουβάδες που κουβαλούσαν σκλάβοι, ενώ οι αρματηλάτες και οι τοξότες κάθονταν κατάχαμα στην άμμο πίσω από τα άρματα και ξεκουράζονταν, ελέγχοντας αν οι χορδές των τόξων τους είναι καλά τεντωμένες. Τα άρματα είχαν σχεδιαστεί με βάση ένα νέο πρότυπο και ήταν ευκίνητα, με ενισχυμένες

αναρτήσεις, αντίγραφα των αρμάτων των Μιταννί, που ο Μεχμνέτ-Πτα τόσο θαύμαζε από τότε που είχε εκστρατεύσει στην αρχαία χώρα ανάμεσα στους δύο ποταμούς, όταν ήταν νέος. Ο Μωυσής ο Ισραηλίτης ήταν αυτός που τα σχεδίασε και αυτός που του έφερε έναν Ασσύριο κατασκευαστή αρμάτων ανάμεσα από το ασκέρι των σκλάβων, πρόθυμο να ανταλλάξει τα μυστικά του με την ελευθερία του – ο Μωυσής, που μαζί με το λαό του κρυβόταν πίσω από εκείνη τη ράχη δίπλα στη θάλασσα, περιμένοντας τις σάλπιγγες να ηχήσουν και τα άρματα να τους συναντήσουν ορμητικά.

Ο Ακενατέν ατένισε ξανά τον ορίζοντα, κουνώντας ελαφρά το κεφάλι. Η όρασή του δεν ήταν τόσο κακή όσο πίστευε, μα η φλογερή εικόνα του ήλιου είχε κατακάψει τα οπτικά του νεύρα από τον καιρό που είχε περάσει κοιτάζοντας πάνω από την έρημο, αφήνοντας τα μάτια του εκτεθειμένα στις ακτίνες του Ατέν. Με τη φαντασία του είδε το λαμπύρισμα της θάλασσας πέρα και τους Ισραηλίτες να έχουν κατασκηνώσει στον γκρεμό από πάνω της. Είχε πει στον Μωυσή να κατασκηνώσει εκεί, κι εκείνος το έκανε με θρασύτητα· οι φωτιές τους έκαιγαν κατά τη διάρκεια της νύχτας, κι έτσι όταν οι Αιγύπτιοι ανιχνευτές τις είδαν, δεν υπήρχε καμία αμφιβολία ότι επρόκειτο για εκείνους και ο τεράστιος στρατός που ακολουθούσε θα ήξερε προς τα πού να στρέψει τα άρματα που θα ορμούσαν με την αυγή για να αφανίσουν τους Ισραηλίτες μια για πάντα.

Σκέφτηκε τη λέξη *Ισραηλίτης*. Ο Ακενατέν ήταν αυτός που τους είχε ονομάσει έτσι, παίρνοντας την ονομασία από τη φυλή του Μωυσή, κι εκείνος το είχε πρωτογράψει χρησιμοποιώντας ιερογλυφικά. Ωστόσο, αυτές οι λίγες εκατοντάδες ανθρώπων που είχαν κατασκηνώσει κοντά στη θάλασσα κατάγονταν από πολλά μέρη –ήταν Σύριοι, Χαναανίτες, Ελαμίτες, Χουρίτες– απ’ όλες τις φυλές και τα βασίλεια ανάμεσα στην Αίγυπτο και τους Χετταίους και την αυτοκρατορία των Ασσυρίων, αιχμάλωτοι πολέμου και οι απόγονοί τους, από τις πολλές εκστρατείες της Αιγύπτου σε αυτές τις χώρες. Το να αποκαλείσαι Ισραηλίτης

και να το αποδέχεσαι, δεν έδινε σε αυτούς τους σκλάβους την ψευδαίσθηση της κοινής καταγωγής, μα το όνειρο της κοινής μοίρας. Ήταν το όνειρο του Μωυσή, αυτού που υπήρξε ο σκλάβος του και αργότερα έγινε ο αδελφός του, που είχε ταξιδέψει μαζί του στην έρημο της Νουβίας και είχε μοιραστεί την αποκάλυψη του Ατέν, του θεού ο οποίος στη γλώσσα του Μωυσή είχε το όνομα *Γιαχβέ*, ο ένας και μοναδικός θεός.

Μετά τη σημερινή μέρα, και οι δύο άντρες θα εκπλήρωναν το όραμα που είχαν μοιραστεί στην έρημο. Ο Ακενατέν θα επέστρεφε στην πρωτεύουσά του πιο δυνατός από ποτέ, ο εξολοθρευτής των εχθρών του, ένας φαραώ-πολεμιστής, σαν τον πατέρα και τον παππού του, ανεμπόδιστος από τους λάτρες της παλιάς θρησκείας που επιδίωκαν να τον ανατρέψουν. Ο Μωυσής και ο λαός του θα γιόρταζαν τη θαυματουργή σωτηρία από το στρατό του φαραώ και θα πήγαιναν στο καταφύγιο που ο Ακενατέν τους είχε βρει, μακριά στο βραχώδες βουνό της Ιερουσαλήμ. Μαζί θα έχτιζαν όχι μία Πόλη του Φωτός, μα δύο, φωτεινούς φάρους του ενός θεού που θα ένωνε τους ανθρώπους όλου του κόσμου και θα καθιέρωνε τη σοφία και τη γνώση ως νέα θρησκεία.

Αισθάνθηκε μια παρουσία δεξιά του και γύρισε για να δει πάνω από τους σκλάβους που κρατούσαν το φορείο του ένα άρμα που είχε πλησιάσει. Παρά τη θολή όρασή του και τη σκόνη που είχε σηκωθεί, το άρμα έδειχνε μονόχρωμο, στο κόκκινο του χαλκού, σαν κάποιος να το είχε φέρει από τον Κάτω Κόσμο, και για μια στιγμή θυμήθηκε το φόβο που ένιωθε όταν ήταν παιδί, παγιδευμένος στις προλήψεις της παλιάς θρησκείας. Τότε, άκουσε τη φωνή μιας γυναίκας, βραχνή και κοφτερή. «Ακενατέν», είπε περιφρονητικά, κοιτάζοντάς τον από το άρμα της. «Ποιος είναι ο Ακενατέν; Εγώ γνωρίζω μονάχα τον Αμενχοτέπ, το αδύναμο παιδάκι που είχε διαρκώς το κεφάλι χωμένο ανάμεσα σε παπύρους». Μιλούσε σε μια γλώσσα ακατανόητη για τους υπόλοιπους, τη γλώσσα της προ-προγιαγιάς τους, της Αχοτέπ, της Πρώτης Κυρίας των Ακτών,

γυναίκας του φαραώ Άχμωσι, μια γλώσσα που μαθαινόταν κρυφά απ' όλους τους βασιλικούς απογόνους της.

«Πολλά συνέβησαν από την τελευταία φορά που ήσουν εδώ, Μίνα», αποκρίθηκε εκείνος στην ίδια γλώσσα. «Τώρα είμαι ο Φαραώ κι εσύ είσαι η Κυρία των Ακτών».

«*Κυρία των Ακτών*», αποδοκίμασε φτύνοντας. «Είμαι περισσότερα απ' αυτό. Υποδουλώσαμε το λαό των Μυκηνών. Νομίζουν πως ελέγχουν το νησί μας, αυτό που εσείς οι Αιγύπτιοι ονομάζετε Χάου-νεμπούτ, επειδή όταν εκείνοι ήρθαν, αφού οι θεοί κατέστρεψαν τα παλάτια μας με το μεγάλο κύμα, εμείς υποχωρήσαμε στα βουνά της νότιας ακτής. Μα ξελογιώσαμε τους πολεμιστές τους και κάναμε παιδιά μαζί τους και πήραμε τα κορίτσια που γεννήθηκαν μαζί μας, τα εκπαιδεύσαμε χρησιμοποιώντας τις ικανότητες που μας δίδαξε η Αχότεπ. Δεν είμαι πια η Κυρία των Ακτών. Τώρα είμαι η Αρχόντισσα του *Πολέμου*».

Ο Ακενατέν χασκογέλασε. Η Μίνα είχε έρθει από το νησί της στα βόρεια μετά την πρόσκλησή του, όχι επειδή της υποσχέθηκε χρυσό, μα εξαιτίας του πολέμου. Οι πολεμιστρίες της είχαν διασχίσει τη θάλασσα πάνω σε γοργά πλοία που δεν έμοιαζαν με αυτά των Αιγυπτίων, πλοία που κάποια μέρα θα χρησιμοποιούσε για το τελευταίο του ταξίδι. Η Μίνα αρεσκόταν πάντοτε να φλυαρεί, μα αντίθετα με πολλούς άντρες πολεμιστές που καυχόνταν, τα μεγάλα της λόγια γίνονταν πράξη στο πεδίο της μάχης, καθώς τρεφόταν με τη *χάρμη*, τη δίψα για μάχη. Οι πολεμιστές της ήταν οι μισθοφόροι που επέλεγε ο πατέρας και ο παππούς του, προτιμώντας τους από τους Νούβιους που τώρα πια είχαν γίνει ένα με την Αίγυπτο και τις ίντριγκες της. Η Μίνα ήταν τέλεια για την αποστολή του Ακενατέν. Χρειάζóταν μισθοφόρους που θα έκαναν ακριβώς αυτό που τους πρόσταζαν, μισθοφόρους που θα έφευγαν με τον χρυσό τους δίχως να πουν σε κανέναν τι ακριβώς συνέβη πραγματικά εκείνη τη μέρα.

Κοίταξε στα πλάγια του άρματος και ξαφνικά την είδε. Στεκόταν στην πλατφόρμα, με το ένα χέρι στο γοφό της, κρατώντας

τα γκέμια. Τα πυκνά μαύρα μαλλιά της έπεφταν στην πλάτη της, πιασμένα σε κοτσίδες, πάνω στο τόξο της. Φορούσε φούστα και κορσέ, μα τα πλούσια στήθη της ήταν ακάλυπτα και ανορθωμένα από τον κορσέ. Δύο μεγάλα φίδια τα αγκάλιαζαν και κατέληγαν πίσω από το λαιμό της· με το ελεύθερο χέρι της τα χάιδεψε απαλά. Πίσω της μπορούσε να δει περισσότερα άρματα να συγκεντρώνονται, μια μεραρχία που ήξερε πως δεν μετρούσε παραπάνω από διακόσιες πολεμίστριες, αρκετές ωστόσο για το σκοπό που τις προόριζε.

Έδειξε τον γκρεμό στα ανατολικά. «Θα είναι σκέτη αυτοκτονία με τα άρματά μας. Αυτός είναι ο σκοπός σου;»

Εκείνος αρνήθηκε να απαντήσει αμέσως. «Όταν δώσω το σύνθημα, μαζί με τις πολεμίστριές σου θα επιτεθείτε μπροστά από τις δύο αιγυπτιακές μεραρχίες. Θα είναι ήδη ενθουσιασμένοι και βλέποντας τις γυναίκες σου να προωθούνται, θα αρχίσουν τους ψευτοπαλικάρισμους και θα σας προσπεράσουν. Μα μόνο εσύ γνωρίζεις πως ο καταυλισμός των Ισραηλιτών βρίσκεται στην άκρη του γκρεμού, κι έτσι δεν θα έχουν την ευκαιρία να σταματήσουν, από τη στιγμή που θα ξεχυθούν καταπάνω του. Την τελευταία στιγμή, προτού φτάσετε στον καταυλισμό, θα στρίψετε δεξιά και αριστερά, αφήνοντας τις δύο αιγυπτιακές μεραρχίες να ορμήσουν στην ευθεία».

«Και να πέσουν από τον γκρεμό στη θάλασσα».

«Θα καταφέρουν τα άρματά σου να φέρουν σε πέρας την αποστολή;»

Εκείνη ξεφύσησε. «Δεν είναι το άρμα που έχει σημασία, μα ο οδηγός του. Και οι δικές σου μεραρχίες και η δική μου οδηγούν τα ίδια άρματα. Όλα έχουν τους εξάκτινους τροχούς στο πίσω μέρος και τα ίδια δερμάτινα γκέμια που καθοδηγούν τα άλογα. Μπορούν να ταξιδέψουν αρκετά γρήγορα, ώστε να προφτάσουν τον ήχο της άφιξής τους, μα αν τα οδηγήσουν τόσο γρήγορα, δεν θα μπορέσουν να στρίψουν. Οι οδηγοί σου είναι άπειροι και ανεπαρκώς εκπαιδευμένοι. Αντίθετα με τον πατέρα και τον παππού σου, εσύ βαρέθηκες να πολεμήσεις,

Ακενατέν. Περνάς πολλή ώρα κοιτάζοντας τον ήλιο. Μα σήμερα η απειρία των οδηγών σου θα είναι προς το συμφέρον σου. Νομίζουν πως επειδή τρέχουν γρήγορα θα μπορούν να στρίψουν το ίδιο γρήγορα, κι αυτό θα τους οδηγήσει στο θάνατο. Οι οδηγοί μου γνωρίζουν πώς να επιτεθούν σε έναν εχθρό και τότε να στρίψουν την τελευταία στιγμή, εκτοξεύοντας τα βέλη τους από κοντινή απόσταση. Θα κάνουμε τον ίδιο ελιγμό σήμερα».

«Ετοίμασε τη μεραρχία σου».

Τράβηξε τα γκέμια και έστρεψε το άρμα της κατευθυνόμενη προς τα υπόλοιπα. Ο Ακενατέν θυμήθηκε την τελευταία φορά που εκείνη είχε βρεθεί στην Αίγυπτο, όταν την είχε καλέσει για να αμυνθεί στα νότια σύνορα, ενάντια σε μια εισβολή νομάδων. Είχε επισκεφθεί τον ίδιο και τη Νεφερτίτη στην Αμάρνα και είχε κρατήσει στα χέρια της τον Τουταγχ-ατέν, ένα αρρωστιάτικο αγόρι που κανείς δεν περίμενε να ζήσει αρκετά για να γίνει ο διάδοχός του. Η Μίνα είχε προτείνει να τον παρατήσουν σε κάποιο βουνό, όπως έκαναν στο νησί της με τα ανεπιθύμητα βρέφη. Είχε πει πως αν επιβίωνε, θα ήταν πολύ αδύναμος για να αντισταθεί σε μια αναβίωση της παλιάς θρησκείας, βουλιάζοντας την Αίγυπτο κάτω από το κύμα της εμμονής με τη μετά θάνατον ζωή, παραδίδοντας τον έλεγχό της πάλι στους ιερείς. Ο Ακενατέν ήξερε πως είχε δίκιο, μα δεν μπορούσε να σκοτώσει τον ίδιο του το γιο. Κατάλαβε τότε πως η κληρονομιά του έπρεπε να μείνει μυστική, κι όχι να μπορούν να δουν όλοι τη νέα Ιερουσαλήμ· έπρεπε να μείνει κρυμμένη στο πιο ιερό μέρος της Αιγύπτου, όπου η παρουσία της θα κρατιόταν μυστική από τους ιερείς που είχαν ορκιστεί να υπηρετήσουν μονάχα τον Ατέν.

Οι σαλπικτές αριστερά του αφού κοίταξαν με ανοιχτό το στόμα τα γυμνά στήθη της Μίνας και των πολεμιστριών της, τώρα στράφηκαν προς εκείνον σε κατάσταση αναμονής. Στα ανατολικά, η ρόδινη λάμψη είχε γίνει πιο έντονη και μια αχτίδα φωτός εμφανίστηκε μεταξύ ουρανού και γης. Σήκωσε

το αριστερό του χέρι και οι σαλπικτές ύψωσαν τα όργανα και φύσηξαν, δημιουργώντας αρχικά έναν αδύναμο ήχο που εξελίχθηκε σε εκκωφαντικό θόρυβο ο οποίος κάλυψε την έρημο απ' άκρη σ' άκρη. Ήταν το σύνθημα για την επίθεση. Οι άντρες έπαψαν να κοιτάζουν τις γυναίκες και πήδηξαν πάνω στα άρματά τους, οι οδηγοί άρπαξαν τα γκέμια και ετοίμασαν τα μαστίγια τους, και οι τοξότες τοποθέτησαν τα βέλη στις χορδές των τόξων. Δεξιά του, μέσα από τη σκόνη, ξεπρόβαλε ο Μεχμνέτ-Πτα πάνω στο βασιλικό άρμα που γυάλιζε κάτω από το φως του ήλιου, με το μεγάλο γιαταγάνι του υψωμένο, και σταμάτησε μπροστά από τη γραμμή των αρμάτων. Πάνω στην ασπίδα από ήλεκτρο και χρυσό, ο Ακενατέν έβλεπε τα φτερά του Ώρου, του θεού με τη γερακίσια μορφή, κι από πάνω του τις ακτίνες του Ατέν και το όνομά του γραμμένο μέσα σε ένα διακοσμητικό πλαίσιο. Πιο πίσω, η Μίνα έδωσε εντολή σε μερικά από τα άρματα της μεραρχίας της να έρθουν μαζί της, ενώ τα υπόλοιπα χωρίστηκαν και πήραν τις θέσεις τους στις πτέρυγες των αιγυπτιακών μεραρχιών, έτοιμα να τους διοχετεύσουν στον καταυλισμό, κάτω από τον ήλιο που ανέτελλε.

Το άρμα του Ακενατέν πλησίασε. Αυτός σηκώθηκε, έκανε νεύμα στον οδηγό να παραμερίσει και πήρε τη θέση του. Θα κουμαντάριζε ο ίδιος το άρμα, οδηγώντας το στρατό του όπως οι παλιοί φαραώ, όμως θα έμενε πίσω από τον κυρίως κορμό προτού φτάσουν στον καταυλισμό. Κοίταξε προς τα ανατολικά, μισοκλείνοντας τα μάτια. Το φως ήταν πιο δυνατό τώρα, και τον τύφλωνε. Αν δεν έδινε σύντομα το σύνθημα, τα άλογα θα δυστροπούσαν, όμως ήθελε να περιμένει αρκετά, ώστε ο ήλιος να τυφλώσει τους οδηγούς καθώς θα πλησίαζαν στην άκρη του γκρεμού. Το σάλπισμα θα προειδοποιούσε και όποιους Ισραηλίτες είχαν ξεμείνει στον καταυλισμό. Ο Μωυσής θα έπρεπε να τους είχε ήδη οδηγήσει στο επικίνδυνο μονοπάτι που περνούσε ακριβώς κάτω από το χείλος του γκρεμού, και τώρα θα βρίσκονταν μακριά, με κατεύθυνση το Βορρά. Αν όλα πήγαιναν σύμφωνα με το σχέδιο, έπειτα απ' αυτό το πρωινό δεν θα

υπήρχαν άλλα αιγυπτιακά άρματα για να τους καταδιώξουν. Θα μπορούσαν να περάσουν ανενόχλητοι τον ισθμό του κόλπου πέρα από τα σύνορα της Αιγύπτου.

Ο Μεχμνέτ-Πτα τον κοίταξε. Ο Ακενατέν σήκωσε ξανά το χέρι κι έπειτα το άφησε να πέσει. Με μια βροντερή πολεμική κραυγή, ο στρατηγός τίνανε το μαστίγιο πάνω στα άλογά του, υψώνοντας συνάμα το σπαθί του. Το έδαφος άρχισε να τρέμει και τα άρματα ξεχύθηκαν εμπρός, σαν πελώριο κύμα που κατευθύνεται προς τη στεριά, ενώ οι άντρες άφηναν ουρανομήκη ουρλιαχτά και ο εκκωφαντικός θόρυβος από τους τροχούς των αρμάτων γέμισε την ατμόσφαιρα. Τότε άρχισαν να τους ακολουθούν η Μίνα και τα άρματά της, ορμώντας μπροστά σαν λόγχη, με κατεύθυνση το κέντρο της γραμμής. Για μια στιγμή, ο Ακενατέν την είδε να μαστιγώνει τα άλογα, κρατώντας τα φίδια ψηλά πάνω της σαν ραβδιά, με τις πολεμίστριές της να κραυγάζουν και να αλαλάζουν, καθώς προσπερνούσαν τα υπόλοιπα άρματα. Σε λίγο είχαν αφήσει πίσω τον Μεχμνέτ-Πτα και εξαφανίστηκαν μέσα σε ένα σύννεφο σκόνης που είχε σηκωθεί πάνω από την πεδιάδα. Μακριά, σε κάθε πλευρά, μπορούσε να δει δύο γραμμές να κάνουν μια κυκλωτική κίνηση, προκειμένου να περιορίσουν την κυρίως δύναμη, οδηγώντας την προς την άκρη του γκρεμού. Καθώς η σκόνη τύλιγε και το τελευταίο από τα άρματα, το μόνο που μπορούσε να ακούσει ήταν ένας φοβερός και τρομερός βρόντος, σαν τον ήχο της ανεμοθύελλας που κατευθύνεται από την έρημο προς τη θάλασσα.

Στράφηκε προς τα δεξιά, έφτασε στην άκρη του γκρεμού και γύρισε να κοιτάξει πίσω στον καταυλισμό των Ισραηλιτών. Το σύννεφο σκόνης είχε απλωθεί μπροστά από τα άρματα, δίνοντας την εντύπωση ότι η έρημος ανέπνεε, κάνοντας στροβιλισμούς προς τη θάλασσα. Μια αλλόκοτη εικόνα ξεπρόβαλε μπροστά στα μάτια του, που δεν μπορούσε να τη συγκρατήσει στο μυαλό του. Στα τελευταία δευτερόλεπτα, συνειδητοποιώντας το λάθος τους να τρέξουν γρήγορα προς τον γκρεμό, οι

οδηγοί της πρώτης γραμμής των αρμάτων τράβηξαν απεγνωσμένα τα γκέμια των αλόγων, κόβοντας αρκετά την ταχύτητά τους, με αποτέλεσμα όσοι ακολουθούσαν να πέσουν επάνω τους, επεκτείνοντας την καραμπόλα και στις παραπίσω γραμμές. Η ορμή από τα επερχόμενα άλογα και άρματα παρέσυρε ολόκληρο το στρατό στον γκρεμό που απλωνόταν εκατοντάδες μέτρα πάνω από τη θάλασσα. Για μερικές στιγμές, άλογα, αναβάτες και άρματα αιωρήθηκαν στο κενό, θυμίζοντας σκηνή μάχης σκαλισμένη στον τοίχο κάποιου ναού, κι έπειτα, μέσα σε ένα πανδαιμόνιο από ουρλιαχτά και κλαυουρίσματα, ακολούθησε η πτώση στη θάλασσα. Έμοιαζε με κινούμενη μάζα ανθρώπων, αρμάτων και τροχών, μια τερατώδης δημιουργία που ξέρασαν οι ουρανοί, και τώρα έπεφτε με πάταγο στην επιφάνεια του νερού. Μεγάλα κύματα σηκώθηκαν, στέλνοντας τσακισμένα μέλη αλόγων και αντρών στον αέρα προς κάθε κατεύθυνση. Η βίαιη πτώση στη θάλασσα δημιούργησε την εντύπωση πως τα νερά χωρίστηκαν, αποκαλύπτοντας έναν ακανόνιστο αμμώδη βυθό όπου βρίσκονταν διάσπαρτα άρματα, λες και συνέχιζαν την πορεία τους στα βάθη, δίχως τα άλογα και τους οδηγούς τους.

Αφρισμένα νερά ξέβραζαν νεκρά σώματα, και κηλίδες αίματος έβαφαν την επιφάνεια της θάλασσας. Ο Ακενατέν κοίταξε τον γκρεμό στα βόρεια και είδε με τη φαντασία του τους Ισραηλίτες, που ήξερε πως είχαν μείνει πίσω για να δουν το θέαμα, προτού επιστρέψουν στους υπόλοιπους. Ήξερε πως αυτό που είχαν δει σήμερα, η καταστροφή του στρατού, ο διαχωρισμός της θάλασσας, θα γινόταν θρύλος αυτού του λαού καθώς διέσχιζε το μεγάλο φαράγγι προς τον κόλπο του Βορρά. Ήταν πραγματικά έργο του Ατέν, καθώς ο στρατός τυφλώθηκε από τις ακτίνες του ήλιου, ωστόσο μόνο εκείνος και ο Μωυσής θα γνώριζαν πως το θαύμα αυτό δεν σχεδιάστηκε από κάποια θεϊκή σοφία, μα από δύο άντρες που ήθελαν να σώσουν αυτούς τους οποίους είχαν διαλέξει για να συνεχίσουν τη λατρεία του ενός Θεού.

Σε κάθε άκρη του γκρεμού, είδε μέσα από το πυκνό σύννεφο σκόνης να ξεπροβάλλει μια μακρινή γραμμή από άρματα, με κατεύθυνση το προσυμφωνημένο σημείο συνάντησης, κάπου πιο πίσω. Ήταν η μεραρχία της Μίνας που έφερε σε αίσιο πέρας την αποστολή της. Μα από το κέντρο του σύννεφου δεν φαινόταν τίποτα, δεν ακουγόταν τίποτα και δεν ξεπρόβαλλε κανένα άρμα. Είχε καταφέρει αυτό που δεν είχε κατορθώσει κανένας εχθρός της Αιγύπτου εδώ και χίλια χρόνια: είχε οδηγήσει το στρατό του φαραώ, το στρατό του, στην ολοκληρωτική καταστροφή, στέλνοντάς τον να πέσει στη θάλασσα από τον γκρεμό, δίχως να αφήσει ίχνη ζωής.

Τράβηξε τα γκέμια και γύρισε την πλάτη στη σκηνή, κοιτάζοντας πρώτα αριστερά κι έπειτα δεξιά. Είδε το κενό εκεί που πριν από λίγο βρισκόταν ο στρατός του, με τη σκόνη να κατακάθεται πάνω στα ίχνη από τις οπλές και τα βαθουλώματα στα σημεία όπου οι άντρες του ξεκουράζονταν λίγα λεπτά πιο πριν. Ένωσε τη ζέστη του ήλιου στο σβέρκο του και κοιτάζοντας προς τη Δύση είδε με τη θολή του όραση τον φλεγόμενο λευκό δίσκο, το φως του οποίου υπερκάλυπτε τα πάντα γύρω του, εκτός από τη λάμψη της άμμου που αντανakλούσε τον ήλιο. Το φως του Ατέν ήταν μαζί του όλη την ώρα και έλαμπε στις σκέψεις και τις πράξεις του.

Τώρα ήταν η ώρα να εκπληρώσει και τη δική του μοίρα.

Μέρος Πρώτο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Κόλπος του Σουέζ, Αίγυπτος, σήμερα

Ο ΤΖΑΚ ΧΑΟΥΑΡΝΤ καταδύθηκε αργά στα βάθη της Ερυθράς Θάλασσας, προσθέτοντας αέρα στον αντισταθμιστή πλευστότητας του τζάκετ του, εξουδετερώνοντας την άνωση μερικά εκατοστά πάνω από τον πυθμένα. Μπροστά του, η άμμος στραφτάλιζε από το φως που διαπερνούσε την επιφάνεια του νερού, τριάντα μέτρα πάνω από το κεφάλι του, με μόνο εμπόδιο στη διαδρομή το σκάφος κατάδυσης στην άκρη του οπτικού του πεδίου. Έμεινε ακίνητος για μερικά δευτερόλεπτα, σχεδόν ξεχνώντας να αναπνεύσει, και έγινε ένα με τη θάλασσα. Όταν ο Τζακ καταδυόταν, αναζητούσε πάντα το παρελθόν – σε ναυάγια, βυθισμένα ερείπια, ταπεινά σκουπίδια ή αμύθητους θησαυρούς, μερικοί από τους οποίους προέρχονταν από την αυγή της καταγεγραμμένης Ιστορίας. Κι όμως, για εκείνον η εμπειρία της κατάδυσης είχε να κάνει με το παρόν, με την τεταμένη προσοχή και την έκρηξη αδρεναλίνης, με κάθε αναπνοή να είναι πολύτιμη και ρυθμιστής της ζωής. Στα τριάντα χρόνια που έκανε καταδύσεις δεν είχε χάσει ποτέ την ψυχραιμία του, από τα πρώτα χρόνια καταδύσεων όταν ήταν αγόρι, αργότερα στην πανεπιστημιακή του εκπαίδευση ως αρχαιολόγου και την εποχή που δούλευε δύτης του Ναυτικού, μέχρι και τα χρόνια που πέρασε κάνοντας καταδύσεις σε όλα τα μήκη και πλάτη της υδρογείου με το Διεθνές Πανεπιστήμιο Ωκεανογραφίας. Ήταν η ίδια σαγήνη που τραβούσε εδώ και χιλιετίες τους ανθρώπους προς τη θάλασσα· άντρες που ένιωθαν το παρελθόν τους να σβήνει στη θέα της ακτογραμμής και το μέλλον

τους να απειλείται από τους κινδύνους της καταιγίδας και του πιθανού ναυαγίου, σε στιγμές που η επιβίωσή τους εξαρτιόταν από την ικανότητά τους να προβλέπουν τι θα συμβεί μετά. Για τον Τζακ, η εμπειρία ήταν μεθυστική, ήταν το νέκταρ της ζωής του. Ήξερε πως ακόμα κι αν δεν έβρισκε κάτι αυτή τη φορά, η κατάδυση θα τον αναζωογονούσε, θα τον έκανε να δοκιμάσει ξανά, ποτέ να μην τα παρατήσει, τουλάχιστον όχι όσο το παρελθόν τον καλούσε να εξερευνήσει τα πιο βαθιά κρυμμένα μυστικά.

Κοίταξε τριγύρω. Στα αριστερά του, ένας γκρεμός υψωνόταν μέχρι τη δυτική ακτή του κόλπου, προβάλλοντας ένα βράχο με αυλακώσεις από τη διάβρωση. Στα δεξιά του, ο βυθός υποχωρούσε στην άβυσσο που έχασκε στο κέντρο του κόλπου, διάσπικτος με κοράλλια που αναδύονταν από την άμμο σαν γιγάντια μανιτάρια. Με τη ματιά του σάρωσε το βυθό, δίχως αποτέλεσμα. Όμως το ένστικτό του του έλεγε να συνεχίσει, ένα ένστικτο με εμπειρία τριάντα χρόνων υποθαλάσσιων εξερευνήσεων, που δεν έκανε συχνά λαθεμένες κρίσεις και ποτέ δεν τα παρατούσε όταν υπήρχε ακόμα κάποια πιθανότητα επιτυχίας. Για τρεις ημέρες, μαζί με τον Κώστα είχαν καταδυθεί επανειλημμένα κατά μήκος της ακτής, καλύπτοντας περισσότερο από ένα χιλιόμετρο βυθού, και ήταν αποφασισμένος να εκμεταλλευτεί και το τελευταίο δευτερόλεπτο που διέθεταν. Το έπαθλο που ήξερε πως βρισκόταν κάπου εκεί, ήταν αρκετά μεγάλο για να δικαιολογήσει το ρίσκο που είχαν αναλάβει με τον ερχομό τους εδώ, και ίσως να μην τους δινόταν ποτέ ξανά η ευκαιρία για κάτι τέτοιο.

Μια φωνή ακούστηκε μέσα στο αυτί του, με τη χαρακτηριστική προφορά της Νέας Υόρκης να ακούγεται ξεκάθαρα μέσα από την ενδοεπικοινωνία. «Τζακ, είναι ο χειρότερος εφιάλτης μου».

Ο Τζακ στράφηκε και είδε με την άκρη του ματιού του το αστραφερό σύννεφο των φυσαλίδων οξυγόνου κάπου τριάντα μέτρα προς τα πάνω, και το δύτη γονατισμένο στον πυθμένα.

Ο Κώστας Καζαντζάκης ήταν ο σύντροφός του στις καταδύσεις εδώ και είκοσι χρόνια, από τότε που συναντήθηκαν για πρώτη φορά και είχαν την ιδέα για τη δημιουργία ενός ινστιτούτου για εξερεύνηση και έρευνα. Ουσιαστικά ο Κώστας είχε μάθει ό,τι ήξερε για την αρχαιολογία από τον Τζακ, κι αυτός με τη σειρά του βασιζόταν στην ειδίκευση του φίλου του περί τα μηχανικά και το πρακτικό του μυαλό. Θυμήθηκε την τελευταία φορά που οι δυο τους είχαν καταδυθεί στην Ερυθρά Θάλασσα, πριν από πέντε χρόνια. Αναζητούσαν έναν αμύθητο θησαυρό σε χρυσό, χαμένο σε ένα ρωμαϊκό πλοίο που ταξίδευε στην Ινδία, ακολουθώντας στοιχεία προερχόμενα από κομμάτια ενός εμπορικού οδηγού που βρήκε σε μια ανασκαφή στην έρημο ο συνεργάτης τους, Μορίς Χιμπερμάγερ. Τώρα, πέντε χρόνια αργότερα, ακολουθούσαν και πάλι στοιχεία μιας αρχαίας γραφής· δεν επρόκειτο όμως για κάποιο κείμενο που είχε ανακαλυφθεί πρόσφατα, αλλά για ένα από τα πιο γνωστά έργα της λογοτεχνίας, και κάθε λέξη του είχε απομνημονευτεί από εκατομμύρια ανθρώπους. Κι αυτό που διακυβευόταν δεν ήταν μόνο ο θησαυρός των ευρημάτων, μα η αλήθεια που πιθανώς υπήρχε σε μια από τις παλιότερες επικές ιστορίες που έχουν ειπωθεί, τον θεμέλιο μύθο μιας από τις μεγαλύτερες θρησκευτικές παραδόσεις του κόσμου· μια παράδοση που ίσως διχάστηκε από ένα γεγονός ανυπολόγιστης καταστροφής σε αυτό ακριβώς το σημείο, πάνω από τρεις χιλιάδες χρόνια πριν.

Πάτησε το κουμπί της ενδοεπικοινωνίας. «Τι συμβαίνει;»

«Δύο θαλάσσια φίδια. Είναι μπροστά μου, Τζακ, στριφογυρίζουν προσπαθώντας να διαλέξουν ποιο σημείο του λαιμού μου να γλείφουν. Είναι ακριβώς σαν κι εκείνα τα φιδίσια σκήπτρα από τον τάφο του Τουταγχαμών στο Μουσείο του Καΐρου που με κάνουν και ανατριχιάζω. Είναι οι απέθαντοι που έρχονται να με στοιχειώσουν επειδή παραβίασα το ναό που βρήκαμε κάτω από τον Νείλο».

«Αυτά δεν ήταν φίδια, Κώστα. Ήταν *κροκόδειλοι*. Ένας ναός αφιερωμένος στον θεό-κροκόδειλο, τον Σόμπεκ».